

VOORWOORD

In politiek opzicht was 2006 een merkwaardig jaar. Bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart behaalde de PvdA een enorme overwinning. In de opiniepeilingen stonden de sociaal-democraten toen op zestig Kamerzetels. Het CDA van premier J.P. Balkenende daarentegen leed zwaar verlies. In de peilingen was de partij goed voor 31 zetels. Negen maanden later, bij de Tweede-Kamerverkiezingen, waren de rollen omgedraaid. De PvdA kwam uit op 33 zetels, een verlies van negen. Het CDA verloor ook, maar veel minder dan eerder was voorspeld. De christen-democraten bleven de grootste partij, en zouden in 2007 weer de minister-president van het nieuwe kabinet leveren.

Deze electorale ontwikkelingen staan centraal in het Jaarboek 2006 van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen. Hoe is het mogelijk dat de PvdA onder leiding van W.J. Bos, die lange tijd als de verlosser van de partij werd gezien, in november zo slecht presteerde? En hoe kan het dat het CDA, dat werd aangevoerd door de jarenlang verguisde Balkenende, zich wist te herstellen toen het er op aan kwam? Speelt de persoon van de politicus wel zo'n doorslaggevende rol, zoals journalisten en politici zelf vaak aannemen? In dit Jaarboek gaan de Leidse politicologen Van Holsteyn en Andeweg in op de vermeende 'personalisering van de politiek', toegespitst op de Kamerverkiezingen van november 2006.

Ook in de VVD speelden de personen in 2006 een grote rol, gezien het feit dat de wedijver tussen M. Rutte en M.C.F. Verdonk om het lijsttrekkerschap de partij in rep en roer bracht. Het electorale verlies van de VVD werd door veel liberalen toegeschreven aan de verdeeldheid die toen aan het licht trad. In zijn analyse van de verkiezingsuitslag onderzoekt de Amsterdamse politicoloog Van Praag de houdbaarheid van deze stelling. Over de Tweede-Kamerverkiezingen van 2006 gaat ten slotte ook de beschouwing van de Groningse politicoloog Lucardie: hij ging na wat het succes en falen verklaart van de nieuwkomers bij de verkiezingen. Waarom drongen de Partij voor de Vrijheid en de Partij voor de Dieren wel in de Kamer door en slaagden bijvoorbeeld EénNL en de Verenigde Seniorenpartij daar niet in?

De gemeenteraadsverkiezingen vormden de aanleiding voor de bijdrage van de Tilburgse bestuurskundige Boogers en de Groningse historicus Voerman. Doordat veel partijen hun ledental gestaag zien dalen, krijgen ze in toenemende mate te kampen met een tekort aan geschikte kandidaten voor politieke functies, met name op lokaal niveau. Het ligt voor de hand te veronderstellen dat daarmee de kwaliteit van het gemeentebestuur wordt aangetast.

Voor de ChristenUnie was 2006 een zeer geslaagd jaar, gezien haar winst bij de raads- en Kamerverkiezingen en het feit dat ze betrokken werd bij de kabinetsformatie. De positie van de vrouwen in de ChristenUnie is bestudeerd door Jager en Leijenaar, respectievelijk onderzoeker aan het Centrum voor Samenlevingsvraagstukken in Zwolle en hoogle-
raar politicologie in Nijmegen.

De laatste bijdrage aan dit Jaarboek is van de hand van de historicus Van Wijk. Deze betreft de relatie tussen het Medisch Comité Nederland-Vietnam en de Communistische Partij van Nederland (CPN).

Groningen
februari 2008

G. Voerman
Hoofd DNPP